

# F1/2008 - Rakouský pohled na personalizované známky

*Z pověření vedení České námětové společnosti a vedení komise jurymanů SČF se pokusil Julius Cacka svým článkem „Personalizované známky v soutěžním exponátu – ano či ne?“ (Filatelie 1/2007) a přednáškou na semináři „Současná situace a trendy ve filatelii“ publikovanou pod názvem „Klid po linii FIP...“ (Filatelie č. 6/2007) otevřít širší diskusi k problematice personalizovaných známek.*

Měl jsem příležitost zúčastnit se 2. sympozia tematické filatelie v Sankt Pöltnu, pořádaného 28. – 30. září 2007 Svazem rakouských filatelistů VÖPh. Problematice personalizovaných známek zde byly věnovány dvě přednášky: ředitelky známkové tvorby rakouské pošty Silvie Klampfererové a předsedy komise námětové filatelie VÖPh a člena komise námětové filatelie FIP Petera Riedla. Zatímco S. Klampfererová se věnovala historii vzniku personalizovaných známek v Rakousku a jejich finančnímu přínosu pro rakouskou poštu, zaměřil se P. Riedl na aspekty filatelistického využití těchto známek. A proto bych vás rád – s jeho laskavým svolením – seznámil s některými zásadami, které do zahájení diskuse nebyly u nás známy.

Personalizované známky jsou v Rakousku definovány jako oficiální, poštovní správou vydané a schválené ceniny s možností privátního uspořádání. Jejich obraz a náklady tisku jsou stanoveny objednavatelem. Domnívám se, že uvedenou definici lze vzít jako východisko.

Komise námětové filatelie VÖPh porovнала personalizované známky s ustanoveními oborového řádu FIP a směrnice FIP pro hodnocení tematických exponátů a došla k následujícím závěrům. Podle ustanovení 3.1.1 oborového řádu FIP pro hodnocení tematických exponátů platí, že „tematický exponát využívá všech typů vhodného poštovně–filatelistického materiálu“. Vhodný filatelistický materiál přitom definuje ustanovení 3.1 směrnice FIP pro hodnocení tematických exponátů následovně: „Vhodným poštovně–filatelistickým materiálem je ten, který pro účely přepravy písemných zpráv byl vydán, k poštovnímu použití zamýšlen nebo vyroben v rámci příprav na jeho vydání. Patří k němu i materiál, který byl používán k frankování vládních, místních nebo soukromých poštovních úřadů nebo jiných jim odpovídajících autorizovaných úřadů nebo byl uznán za platný k frankování.“ Stejný bod směrnice FIP vyjmenovává i filatelisticky nevhodný materiál, včetně mezních případů. Personalizované známky v něm nejsou uvedeny a VÖPh je tedy přesvědčen, že není důvod ani k jejich zařazení do skupiny mezních případů nevhodného materiálu.

Ustanovení 3.1 směrnice FIP pro hodnocení tematických exponátů se zabývá i požadavky na tematické informace filatelistického materiálu. Vyplývá z něho, že tyto informace mohou být odvozeny mezi jinými z hlavního nebo vedlejšího motivu zobrazivého nebo textového, uměleckého směru znázornění nebo podobných detailních aspektů, a to za předpokladu, že je pošta zařídí, nebo k nim dá podnět a schválí je. Ani s touto zásadou nejsou personalizované známky v rozporu.

Uvedený rozbor byl předložen komisi tematické filatelie FIP vedené prof. Damianem Lagem. I když si byla komise vědoma dvou nedostatků: a) nemožnosti koupit personalizované známky na poštovních přepážkách a b) možnosti existence nominálních hodnot, které neodpovídají

poštovním sazbám, rozhodla, že personalizované známky patří do skupiny vhodného filatelistického materiálu a dala souhlas k jejich používání v tematických exponátech. Souhlas se pochopitelně vztahuje na personalizované známky všech států.

Komise FIP však doporučila, aby byly využívány jen ty personalizované známky, jejichž motivy se nenacházejí na jiných filatelistických materiálech a jejichž nominální hodnoty odpovídají platným poštovním poplatkům.

Soutěžní exponát tematické filatelie však nemůže být vybudován pouze z personalizovaných známek. Naopak, oprávněnost jejich použití je vázána na přítomnost jiného rozmanitého filatelistického materiálu (výplatní a příležitostné poštovní známky, celistvosti, příležitostná a propagační razítka, otisky výplatních strojů, známkové sešitky ap.). Mohou být vystaveny jako samostatné známky, ve známkových sešitcích, použité na celistvostech a na analogických pohlednicích. Většinou se využívá jejich úlohy k ilustraci dokládané skutečnosti; nezbytně nutný je u nich přesný, tematicky střídmy popis. Vystavení celistvosti, na níž je personalizovaná známka ve spojení s „obyčejnou“ poštovní známkou, je vhodné v případech, kdy motivy obou známek doplňují ilustraci tématu. Na celistvostech řádně prošlých poštovním provozem mohou být použity (samostatně či s jinou známkou) i k doložení poštovního (poštovní poplatek za doporučený dopis, psaní do zahraničí apod.). Analogické pohlednice s personalizovanou známkou jsou vhodné, pokud jsou vytvořeny přesně podle pravidla maximafilie – tj. musí být dodržen soulad personalizované známky, pohlednice a razítka.

Při hodnocení tematického exponátu se na personalizované známky pohlíží jako na běžné výplatní známky: Nebodují ani v kritériu „filatelistické znalosti“, ani v kritériu „vzácnost (dostupnost) filatelistického materiálu“.

Se závěry komise tematické filatelie FIP se plně ztotožňuje i Česká námětová společnost a komise jurymanů SČF.

Diskuse o vhodnosti použití personalizovaných známek v soutěžních tematických exponátech nicméně i nadále v Rakousku probíhá, a to i přes uvedené stanovisko komise tematické filatelie FIP. Teprve praxe však ověří, zda se ze stanoviska stane zásada, nebo zda bude nutné původní stanovisko změnit.

**Problematika tzv. personalizovaných kuponů, které jsou zhotovovány u nás, nebyla na sympoziu řešena.**

Walter Müller